

Внутрішньополітична ситуація в УРСР у першій половині 50-х рр. Стан промисловості та сільського господарства. ВПК.

План уроку

- ◆ **Внутрішньополітична ситуація в УРСР у першій половині 50-х рр.**
- ◆ **Стан промисловості та сільського господарства. ВПК.**

Внутрішньополітичне становище України у середині 1950-х рр.

- 5 березня 1953 р. — смерть Й. Сталіна.
- 26 червня 1953 р. — арешт Л. Берії за звинуваченням у шпигунстві й підготовці державного перевороту та його таємна страта; згодом арешт і страта міністра внутрішніх справ УРСР П. Мешика та його заступника.
- Червень 1953 р. — звільнення з посади першого секретаря ЦК КП(б)У Л. Мельникова, обрання на цю посаду О. Кириченка (вперше українець за походженням обійняв таку високу посаду).
- Перемога М. Хрущова в боротьбі за владу в Кремлі. Початок *десталінізації* — процесу ліквідації наслідків сталінізації, що почався після смерті Й. Сталіна.
- Створення комісії щодо перегляду справ засуджених у 1934—1953 рр.
- Початок реабілітації — виправдання, поновлення доброго імені чи репутації несправедливо обвинуваченої або засудженої особи.
- Ліквідація позасудових органів, воєнних трибуналів військ МВС (1953 р.), скасування надзвичайних законів і постанов, спрямованих на боротьбу з «ворогами народу».
- 1955 р. — уведення в УРСР прокурорського нагляду за дотриманням законності.

- Зростання ролі українського чинника в різних сферах суспільного життя (висування місцевих кадрів на керівні посади в регіонах, поява вихідців з України в найближчому оточенні М. Хрущова тощо).
- Розширення прав республік (в Україні із союзного до республіканського підпорядкування було переведено кілька тисяч підприємств та організацій).
- *19 лютого 1954 р.* — указ Президії Верховної Ради СРСР на честь 300-річчя возз'єднання України з Росією «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу УРСР», «враховуючи спільність економіки, територіальну близькість і тісні господарські зв'язки між Кримською областю і Українською РСР».
- Процес лібералізації суспільства 1953—1964 рр. дістав назву «*відлига*».

Стан промисловості та сільського господарства

Важливе місце промисловості України в загальносоюзній економіці.

1950-ті рр. — Україна мала значний економічний потенціал:

- республіка перетворилася на один із центрів машинобудування;
- висунення на перший план металургії, енерго- й електромашинобудування;
- збільшення обсягів видобутку вугілля, нафти, газу.

Збереження перекосу в бік важкої промисловості.

Технічне відставання промисловості України, як і всього СРСР, у більшості галузей; повільне впровадження новітніх досягнень науки і техніки.

Кінець 1950-х рр. — уповільнення розвитку промисловості

1950 р. — укрупнення колгоспів і перетворення частини їх на радгоспи.

Вересень 1953 р. — пленум ЦК КПРС, який констатував кризовий стан сільського господарства та започаткував низку реформ в аграрному секторі:

- збільшення капіталовкладень у сільське господарство;
- забезпечення кадрами МТС; списання заборгованості колгоспів;
- збільшення заготівельно-закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію; заохочення особистого підсобного господарства (зменшення податків, їх тверда сума та відповідність розмірам господарства);

Лютий-березень 1954 р. — початок освоєння цілинних земель (з України до Казахстану та Сибіру було спрямовано значні людські та матеріальні ресурси)